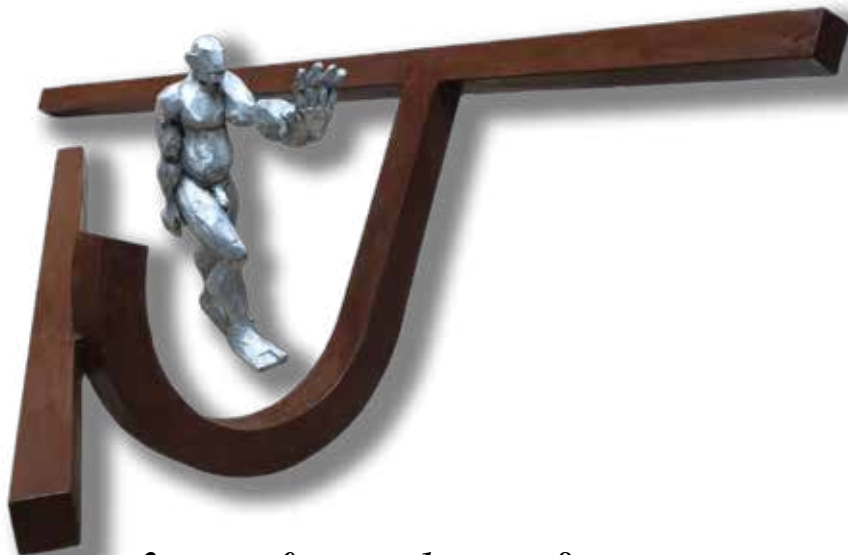

ROMÀ DE LA CALLE

LA FIGURA HUMANA
Moisès Gil

2 0 1 8
CENTRE CULTURAL

LA FIGURA HUMANA

ROMÀ DE LA CALLE

LA FIGURA HUMANA
Moisès Gil

2 0 1 8
CENTRE CULTURAL

ÀREA DE CULTURA / AJUNTAMENT D'ALCOI

President: Antoni Francés, Alcalde d'Alcoi
Coordinació: Raül Llopis, Regidor de Cultura

ARTS PLÀSTIQUES

CONSELL ASSESSOR:

Armand Alberola
Manuel Boix
Romà de la Calle
Fernando Castro
Carles Cortés
Tomàs Llorens
Miquel Navarro
Wences Rambla
Isabel-Clara Simó
Vicent M. Vidal

DIRECCIÓ:

Antoni Miró

Edita: Ajuntament Alcoi

© Dels autors

© AMB-Disseny

© Ajuntament d'Alcoi

Maquetació: *AMB i AGA*

Traduccions: Ximo Victoriano

Dipòsit legal: A 22-2018

Gràfiques Alcoi S.L.U.

AJUNTAMENT D'ALCOI

CENTRE CULTURAL
MARIO SILVESTRE
AJUNTAMENT D'ALCOI

ELS AUTORS CEDEIXEN VOLUNTARIAMENT ELS DRETS DE REPRODUCCIÓ

CÀTEDRA
ANTONI MIRÓ
D'ART CONTEMPORANI
UNIVERSITAT D'ALACANT
AJUNTAMENT D'ALCOI
AJUNTAMENT D'OTIS

Sabadell
Fundació

OPCIONS NARRATIVES DE LA FIGURA HUMANA

“M’agrada, a través de l’obra d’art, fer-me ressò d’allò que veig, sent i visc; referir-me al que passa al carrer i al món”.

Moisès Gil (2010)

Afirmar que la imatge escultòrica de la figura humana sempre ha despertat –per a la nostra mirada– una singular pregnància en el manteniment del seu interès i seguiment visuals i que ha potenciat, a més, a través de totes les seves possibles metamorfosis expressives, una especial capacitat de significació, no deixa de ser la puntual formulació d’un principi de lògica obvietat, plenament constatada en el domini de la comunicació artística i la seva història.

D’altra banda, cal testificar que –des d’un punt de vista formal– la construcció, en l’espai, d’estructures geomètriques exemptes, plenament harmòniques i regulars en els seus traçats, activant amb la seva presència el compartit concepte d’aixopluc, refugi o habitacle arquitectònic, no fa sinó propiciar, estèticament, el sorgiment d’una forta tensió escenogràfica, a recer de totes les possibles intervencions que puguen introduir-s’hi.

Doncs bé, si estratègicament sumem les dues opcions, d’una banda, la presència prioritàriament reiterada de la figura humana i, per una altra, la coexistent proliferació, així mateix, d’estructures geomètriques exemptes, tindrem ja perfectament definits els dos paràmetres escultòrics bàsics –en principi, radicalment diferents i oposats– que constitueixen el fonament i també el punt de partida de l’activitat escultòrica desenvolupada pel professor i escultor Moisès Gil (Cocentina, 1963). De fet, durant prop de tres dècades ha estat lliurant-se a aquesta doble tasca docent i creadora. I la segona, d’aquestes activitats, s’ha consolidat a partir d’una doble tradició, que ha begut directament de l’expressionisme, en l’elaboració de la sempre emblemàtica figura humana, i també del constructivisme, en la radical normativa que regula la presència de les potents escenografies arquitectòniques.

La veritat és que he seguit professionalment, per la meua banda, les aventures de la seva trajectòria artística –sempre decantada, de manera monogràfica, cap al quefer escultòric– com a crític d’art i professor d’Estètica, centrat, molt en particular, en el context valencià, des de fa prou anys com per poder afirmar, sens dubte, que tant la seva concepció escultòrica com el seu llenguatge artístic han mantingut una sostinguda continuïtat evolutiva en els trets bàsics de tot el seu itinerari investigador, docent i productiu.

Per aquest motiu, francament no ens resulta difícil intentar una certa aproximació didàctica a les claus essencials de la seva poètica escultòrica. Però, de què parlem, precisament, quan ens referim descriptivament a la “poètica” d’un artista?

En concret, convé recordar que la noció de poètica integral, al seu torn, determinats extrems copresents: d’una banda, és determinant l’existència d’un concepte d’art; a més, és essencial el recurs a una opció de programa i, finalment, tenim la disponibilitat d’una sèrie de registres normatius, sempre en relació amb les possibles activitats resultants de la seva aplicació.

Referir-nos, doncs, a “la poètica” de Moisès Gil implica, des de l’activitat de la crítica d’art, posar en marxa la tasca d’explicitar les bases generals del seu llenguatge escultòric, a partir precisament de l’estudi de la seva producció artística, en relació directa amb la concepció estètica habilitada, amb el programa operatiu desenvolupat i amb la regulació normativa fixada conjuntament en el seu particular treball.

Sovint, entre la poètica efectiva i l’obra final resultant –en cada cas– convé, així mateix, rastrejar la possible presència intermèdia de l’apunt, l’esbós, l’estudi previ o el dibuix preexistent, ja que és aquesta espècie d’etapa pont –entre la poètica general i l’obra definitiva– la que cobra una rotunda força explicativa, de caràcter pedagògic i didàctic, tant pel que fa a la pròpia activitat escultòrica mantinguda per l’artista o en relació amb l’anàlisi de les obres existents, com igualment també pel que fa a l’experiència estètica dels receptors.

En el nostre cas, convenim a mantenir aquests tres extrems mútuament correlacionats, en referir-nos a la seva poètica, al seu llenguatge i a la seva producció artística. No debades, apuntàvem al principi, a manera de breu aproximació, que la trobada calculada i decidida de l’expressionisme preponderant de la figura humana i del construccionisme inherent a les estructures geomètriques –dissenyades en l’espai i convertides en habituals escenografies de la seva actuació, més enllà de ser simples basaments evolucionats– són, per cert, com ja altres estudiosos s’han encarregat de matisar, els elements constants que han integrat el seu repertori escultòric personal.

Certament, al llarg de la seva prolífica trajectòria, Moisès Gil no ha deixat de presentar-nos –en una sostinguda metàfora– les més diverses aventures narratives, habitualment entorn de la figura humana, en el problemàtic context de la seva existència contemporània. Això representa, en la mateixa mesura, la seva directa implicació personal –com a escultor inquiet i compromès– en el marc plural del complex univers humà, al qual, justament avui, no li falten problemes, interrogants i inquietuds.

Així hem volgut reflectir-ho amb la citació del nostre “motto” inicial, en la qual ell mateix accentua el seu compromís amb la societat contemporània, la qual desitja reflectir a través de les seves obres, posant en pràctica la seva personal pedagogia, pròpia, sens dubte, d’un professor que ha reflexionat

assíduament sobre els objectius, els procediments i les etapes de la seva corresponent acció educadora i també del seu aprenentatge obert, sempre intensificat, en simultaneïtat.

Les seves figures humanes –realitzades habitualment amb alumini, que mantenen fixades les seves característiques expressives, fins i tot al marge de les seves dimensions, segons les escultures promogudes, en cada situació, d'acord amb els encàrrecs i propostes rebudes– asseguruen, generalment, la presentació d'un determinat caràcter genèric i universal. Sense trets concrets personalitzats, apunten sempre per igual al subjecte humà en general, sense privatitzacions ni singularitats específiques. Diríem que les seves escultures mai no tenen cognoms d'identificació, ja que només ocupen, més aviat, funcions explícites: *homo faber, homo ludens, homo socius, homo viator*...

Per contra, les estructures geomètriques estandarditzades, desenvolupades normalment amb acer tractat, oxidat i envellit, presenten colors i textures totalment diferents i contrastades davant de les figures d'alumini. I per això mateix la forta distinció que el contemplador exercita –visualment– entre la figura humana i les arquitectures en què habita i on es plantegen “contextos diferencials” –com al mateix Moisès Gil li agrada subratllar– en relació amb les situacions que les seues escultures critiquen i / o testimonialment representen i comuniquen.

En realitat, cadascuna de les seves diferents propostes escultòriques, servint-se estrictament d'aquests dos elements referencials ja citats –l'arquitectura circumdant i la figura humana com a protagonista– conformen sempre una concreta teatralitat, a la qual els títols respectius donats a les obres ajuden a predeterminar semànticament.

Tampoc no volem passar per alt, com una dada característica més, l'explícita monumentalitat que les peces transmeten. No importen, de fet, les seves grandàries, perquè sempre aquesta tendència a l'exemplaritat es transforma, paral·lelament, en recurs monumental, en el diàleg que s'estableix entre la figura i la bastida escenogràfica en què actua. Gairebé afirmaríem que de qualsevol de les seves nombroses propostes, de petit format, se'n podria fer, igualment, una altra versió en grans dimensions, sense alterar realment, per això, les seves referències constructives intrínseques. Aquesta n'és la sorpresa i la paradoxa.

No és menys cert que l'espectador, a l'hora d'enfrontar-se a les propostes de Moisès Gil, manté un cert distanciament analític. No juguen curiosament a incrementar la seva seducció. Més aviat motiven brechtianament, per contra, l'obligat exercici de la reflexió crítica. Per això, com a espectadors, ens cal penetrar en l'ambient que se'ns mostra i que, a causa dels metalls utilitzats en la producció escultòrica –alumini / acer i ferro, bàsicament i, de vegades, a manera d'eloqüent contrast, també la fusta, summa-ment càlida, o el polièster molt versàtil en les seves possibilitats; sense oblidar les seves recurrències al gres, d'intens comportament–, ens transmeten i adquireixen, generalment, per a nosaltres, intenses

tonalitats fredes, que motiven així sensacions mecanitzades, pròpies d'un àmbit posttecnològic, fins i tot vorejant la ciència-ficció, davant les nostres mirades.

¿Quant de realitat o d'utopia ens és plantejat en aquests escenaris, sempre diferents i sempre iguals, que formen part directa de les seves obres? Entre la realitat i la ficció, cada seqüència narrativa, transformada en escultura, obre les portes a la fantasia de la interpretació, cosa que la literatura dels seus rètols orientatius dóna suport i promou.

Sovint, he pensat que si Moisès Gil es dediqués al còmic en comptes de dedicar-se a l'escultura, aquestes mateixes situacions, presentades en les seves obres, es transformarien directament en vinyetes seriadades d'una dinàmica narració contínua. I si es dediqués al cinema, a la pintura, al teatre o la literatura? Servisquen, doncs, com a analogies (en potència) per a expressar millor aquest caràcter d'eloqüent seriació encadenada, que estratègicament volem afegir, com una nota destacada més, a la suma total dels seus treballs. No en va, unes obres apunten cap a les altres en una persistent cadena semàntica i transvisual, que aboca potencialment a un univers comú o enfoca cap a un imaginari compartit.

D'altra banda, potser aquestes referències arquitectòniques constants, directament vinculades a la nostra quotidianitat –finestres, portes, baranes, terrasses, rampes, abismes o escales...– serveixen justament per a ubicar millor i donar vida, en proximitat descriptiva, als plantejaments argumentals que les seves peces comuniquen, agafats de la vida diària, de la nostra privacitat i de les nostres opcions públiques o dels seus contextos sociopolítics. *Ars speculum vitae*.

En resum, dient que les seues constants reflexions antropològiques, transformades en projectes escultòrics, mantenen essencialment dues polaritats destacades: d'una banda, la presència individualitzada del subjecte humà, com a actor i protagonista singular i exclusiu. No obstant això, també hi caben en el seu recorregut opcions intermèdies: presentacions de figures en grups reduïts, que mostren la solidaritat, l'ajuda o la tasca conjunta. I especial atenció mereixen les seves figures humanes tallades amb fusta. Encara que obeint al mateix llenguatge, el tacte del material i la seva major calidesa augmenten la interna expressivitat d'aquestes propostes escultòriques.

Però, lògicament, la pròpia tasca de seriació que es promou en la producció escultòrica de Moisès Gil també s'exercita en els muntatges expositius. Sovint no es presta prou atenció a les estratègies expositives en parlar de les obres d'un artista. Es pensa que aquesta tasca de muntatge és més aviat responsabilitat directa del comissari de la mostra. La qual cosa no deixa de ser certa, habitualment. Però seria un equívoc imperdonable oblidar l'estreta correlació existent entre escultura i espai circumdant. Una cosa és l'espai intern a l'obra, amb els seus buits, les seves estructures o les seves distàncies compositives i una altra de ben diferent és l'espai que envolta les peces i amb el qual aquestes sostenen un interminable diàleg de col·laboració o fins i tot de tensió i pugna, segons els casos.

Els muntatges expositius de Moisès Gil és cert que juguen freqüentment amb el recurs a la sèrie, reforçant no sols l'efecte visual, sinó també el conceptual en l'espectador. Pel que fa a la retòrica expositiva, amb aquest recurs serial és com si es reiterés la mateixa idea una vegada i una altra, reblant en el llenguatge la seva formulació i les seves conseqüències. Cal apuntar l'obra *Confrontació ascendent-1 / 2*. 2006. Ferro i alumini. 180 x 40 x 25 cm cadascuna de les peces. El seu muntatge ens proposa la confrontació de les dues peces simètriques, però en oposició, fent referència directa al títol. I aquesta és una de les claus expressives de l'obra.

En idèntiques estructures geomètriques, convertides en metàfores arquitectòniques de l'hàbitat, resideix l'èsser humà i exercita escultòricament, de la mà de Moisès Gil, postures i actituds diferents. Unes vegades, plenament estàtiques i de quietud, romanent a l'espera, contemplant l'entorn, estant en vigília o persistint en profunda reflexió. En altres ocasions, per contra, és la dinamicitat expressiva la que es desborda al màxim i es mostra pertot arreu: el subjecte s'enfila, corre, passeja, escala o destrueix obstacles. Tot un ampli repertori d'opcions possibles, extretes de la vida mateixa.

Amb la mostra que ara ens ocupa –titulada en conjunt “Camins lliures, situacions privades”–, Moisès Gil insisteix en aquesta persistent obsessió seva que ha caracteritzat plenament la seva consolidada poètica escultòrica, per aproximar decididament els seus treballs a les plurals situacions humanes. La privacitat, la intimitat, el nostre personal radi d'acció es diferencien de l'àmbit públic, però s'han de desenvolupar junts i en intervencions paral·leles, ja que els subjectes actuants, en cada cas, som els mateixos. No obstant això, és ben complexa la situació i no és fàcil determinar on comencen i on acaben ambdós dominis, tot i que les lleis ho intenten.

Avui, més que mai, la moral personal i l'ètica col·lectiva no poden girar-se l'esquena mútuament. Totes dues es mouen en el mateix context existencial, en el qual l'esfera pública i la privada conflueixen, es desenvolupen i també xoquen. Pot i / o ha de poder l'art –i concretament el compromís escultòric– intervenir, amb les seves propostes, en tals confluències, desenvolupaments i conflictes vitals?

Moisès Gil ens diu que sí de manera resolutiva, a través de les seves obres, en les quals pretén arribar a la convergència –convertides en testimonis eloqüents– entre la reflexió i l'experiència estètica, entre el càlcul i el sentiment, entre la realitat i la utopia, entre la imaginació i la quotidianitat. De fet, el fil existencial que recorre, uneix o separa tots aquests dominis, és cada vegada més fi i més equívoc. *Ars speculum vitae*.

ROMÀ DE LA CALLE
Universitat De València
Estudi General

DE TORNADA. Acer i polièster, 66x40x28 cm.

CAP AVALL. Acer i polièster, 67x48x22 cm.

FLUIDESAS. Acer i poliëster, 75x94x23 cm.

CONTRAPOSICIONS. Acer i polièster, 117x94x14 cm.

DUALITATS REFLEXIVES. Acer i polièster, 110x131x12 cm.

PENSAMENTS OPOSTOS. Acer i polièster, 79x103x10 cm.

PROJECCIÓ DEL PENSAMENT. Acer i polièster, 88x70x12 cm.

MEDITACIÓ AMB FINESTRES. Acer i polièster, 55x51x23 cm.

OBSERVANT PER LES FINESTRES. Acer i polièster, 45x30x10 cm.

CIUTAT-3. Acer i polièster, 75x44x21 cm.

CIUTAT-4. Acer i polièster, 56x51x20 cm.

CIUTAT-6. Acer i alumini, 51x34x12 cm.

FUTUR INCERT. Acer i poliëster, 38x21x11 cm.

EIXINT DEL CAOS. Acer i polièster, 44x29x23 cm.

PASSADÍ'S. Acer i alumini, 233x60x60 cm.

PER L'ARC. Acer i alumini, 210x52x49 cm.

PROTEGINT-SE. Acer i alumini, 198x52x42 cm.

DESCANS EN LA PORTA. Acer i alumini, 221x74x61 cm.

ESPECTANT. Acer i alumini, 193x56x55 cm.

REFLEXIU-2. Acer i alumini, 218x54x49 cm.

A TOMBAR-HO. Acer i alumini, 225x68x50 cm.

TOMBANT EL MUR. Acer i alumini, 227x87x46 cm.

AL BALCÓ. Acer i alumini, 185x64x47 cm.

A PER ELLS. Acer i alumini, 190x60x65 cm.

DESCSANS. Acer i alumini, 195x66x65 cm.

EN SI MATEIX. Acer i alumini, 193x41x31 cm.

HOME XITAT.

FENT CAMÍ. Acer i alumini, 110x205x50 cm.

DIFICULTATS. Acer i alumini, 204x70x40 cm.

REFLEXIU. Acer i alumini, 129x211x114 cm.

AMB ELL MATEIX. Acer i alumini, 127x41x39 cm.

EIXINT DE LA FINESTRA. Acer i alumini, 191x52x44 cm.

PUJANT A LES FINESTRES. Acer i polièster, 186x49x44 cm.

SOPORTANT LA REIXA. Acer i alumini, 227x70x61 cm.

RELAXACIÓ. Acer i alumini, 184x55x82 cm.

REFLEXIU. Acer i alumini, 201x50x46 cm.

MOISÈS GIL (Cocentaina, 1963)

És Doctor en Belles Arts per la Universitat Politècnica de València, professor titular del seu Departament d'Escultura; anteriorment, havia impartit docència a les Escoles d'Art d'Osca, Oriola i València. Ha rebut nombrosos cursos de postgrau i ha impartit alguns cursos i seminaris centrats en l'Art actual i l'escultura contemporània, així com conferències, tant en esdeveniments culturals com en congressos celebrats en ciutats com Alcoi, Bilbao, València, Alacant, Ontinyent i Osca. Ha realitzat nombroses publicacions tant de manera col·lectiva com individual.

«Incansable buscador de l'alquímia entre sentiments i formes d'expressió, Moisés Gil troba el vehicle idoni a través de la simbiosi entre la figuració expressiva i el reduccionisme formal, amb un estil propi, se submergeix en els corrents de l'escultura contemporània, on demostra una maduresa plena i juga amb volums, textures i formes, per a transformar-les en poesia. El seu treball escultòric és un estudi en què s'acosta a l'ésser humà, tot descobrint la màgia de transformar el seu món eteri en quelcom de físic que reporta una visió fresca i plena de força, al panorama escultòric actual», segons M.ª Teresa Mesquita Méndez, del *Diario de Yucatán*.

«L'escultor contestà amb les seues configuracions espacials fa reflexionar l'espectador sobre l'existència de l'ésser humà en la societat posttecnològica, a partir de l'escultura conceptual, en què fa servir diversos materials que, mesclats, dialoguen entre si a fi de potenciar el contingut semàntic de l'obra», en paraules de Fernando Castro, del diari *El País*.

L'escultura es basa en el compromís i la solidaritat de l'artista amb allò que a ell mateix li succeeix i observa al seu voltant, viu la crisi i se l'apropia per a expressar el moment vivencial de la societat que l'envolta, i se'n fa ressò amb la seua pròpia forma d'expressar les vicissituds i contrarietats que comporten el moment difícil actual que estem patint, i amb aquestes propostes artístiques, fer reflexionar l'espectador i arribar a una reflexió positivista.

La seua trajectòria artística és extensa, ha realitzat comissariats d'exposicions, crítiques d'art, i assessorament cultural en diverses entitats públiques i privades. La seua obra es pot veure en museus d'Espanya, Alemanya i els Estats Units i ha rebut 18 premis d'escultura internacionals i altres d'àmbit nacional. Quant a exposicions: té més de cinquanta d'individuals realitzades en ciutats espanyoles, com ara Madrid, Barcelona, València, Càceres, Lleó, Alacant, Gijón, Albacete, Palma de Mallorca, Toledo, etc. i en diferents capitals de tot el món, com poden ser París, Roma, Florència, Bolonya, Colònia, Düsseldorf, Karlsruhe, Brussel·les, Innsbruck, Mérida de Yucatán, Beijing, etc. I pel que fa a exposicions col·lectives i fires internacionals, ha estat present a Europa, Àsia i Amèrica.

CENTRE CULTURAL
MARIO SILVESTRE
AJUNTAMENT D'ALCOI

AJUNTAMENT D'ALCOI

Sabadell
Fundació

LA FIGURA HUMANA

Moisès Gil

ALCOI 31 GENER - 30 MARÇ 2018

CENTRE CULTURAL

CENTRE CULTURAL
MARIO SILVESTRE

AJUNTAMENT
D'ALCOI

Sabadell
Fundació

CÀTEDRA
ANTONI MIRÓ
D'ART CONTEMPORANI
UNIVERSITAT D'ALACANT

AJUNTAMENT D'ALCOI
AJUNTAMENT D'OTIS